

observationis, quæ et edictis Patrum priorum et clarius est Nicæno probata concilio, ut Paschæ dies dominicus ab undecimo Kalendarum Aprilium usque in septimum Kalendarum Maiarum diem quæretur. Item catholicæ institutionis regula præcipit ut ante vernalis æquinoctii transcensum Pascha non celebretur. Qui ergo VIII Kalendarum Aprilium putat esse æquinoctium, necesse est idem aut ante æquinoctium Pascha celebrari licitum dicat, aut ante septimum Kalendarum diem Pascha celebrari licitum neget. Ipsum quoque Pascha, quod Dominus pridie quam pateretur, cum discipulis fecit, aut nonâ Kalendarum Aprilium die non fuisse, aut ante æquinoctium fuisse confirmet.

Primo anno circuli decemvennalis xxx est luna in XI Kalendarum Aprilium, eodemque anno luna XIV quinta die Kalendarum Aprilium, id est, Nonas Aprilis: jungeque ad xxx et sume regulares mensis Aprilis, eo anno quo IV luna Aprilem incurrat. Eo vero quo mense Martis luna XIV incurrit, tarde Martis regulares triginta sex. Ex epactis utique agnoscis facillime, utrum in Martium an in Aprilem, luna decima quarta eveniet. Si enim plus xv aut minus v epactis habes, Aprilis luna XIV computatur. Tene ergo regulares in Aprilis trigesima quinta, et subtrahere epactas semper ejus anni, et quod remanserit, ipsa est dies lunæ decima quarta, ut puta tertio anno circuli decemvennalis xxii erunt epactæ, tolle xvii de xxxv et remanent xiii, tertia decima die mensis Aprilis, id est, Idus Aprilis lunæ decima quarta occurrit. Si vero feriam quæras XIV lunæ, adde concurrentes anni illius numero, qui relictus est, ut puta istis tredecim qui in præsentis sunt, in Aprilis quoque regulares septem. Hæc omnia collige, et postea divide per septenarium, et quod remanserit, ipsa est feria lunæ decima quarta, et sic facillime ad diem Dominicum pervenies. Mense autem Martis tene regulares triginta sex, subtrahere epactas anni illius, verbi gratia, secundo anno circuli decemvennalis undecimo sunt, xxv die mensis ejusdem XIV luna aderit, id est, octavo Kalendarum Aprilium. Si vero feriam ejusdem diei requiras, adde numero præscripto concurrentes anni illius, et regulares quatuor in Martio, his quoque in unum collectis partitoque per septenarium, et quod remanserit, ipse est dies lunæ decima quarta, si nihil remanserit, VII feria est. Igitur si detractis epactis triginta,

A remanent tamen, quodcumque superest, ipse est dies mensis, in quo XIV lunam reperies, ut eo anno quo quatuor epactæ fiunt, absume IV de xxxv, et remanent triginta unum. Tolle xxx et remanet I. Prima die mensis XIV luna occurrit, id est, Kalendas Aprilis. Si deductis epactis, xxx tamen remanent, XIV die mensis luna XIV evenit, quod semel intra XIX accidit annos, quando VI epactæ ascribuntur, et III Kalendarum Aprilium XIV luna provenit. Ut te exemplis ad inveniendam instrui feriam, qua XIV occurrat luna ut puta anno præsentis dominicæ incarnationis 776, sume epactas hujus anni xxvi, detractisque ejusdem xxxv regularibus, et remanent ix, et ecce IX die mensis XIV luna erit, id est, V Idus April. Junge etiam concurrentes anni præsentis, id est, I ad B IX, et fiunt x, et his adde VII, et fiunt XVII; hos partire per VII, bis VII, XIV, et remanent III; tertia feria erit. Luna XIV, IV, XIV, V, XVI, VI, XVII, VII, XVIII, I, XIX, qui est dies Paschæ V, Idus April. XIV luna IV, Idus XV, III, Idus XVI, II, Idus XVII, Idus XV, IV, XVIII. Kalendas Maias XIX. Secundo anno post hunc, VII, quia plus v sunt et minus xv, ad Martium pertinet XIV luna quam sic requires. Sume regulares Martis mensis xxxvi, detrahe ab eis VII, et remanent xxxix vicesimo nono Martis mensis, id est, IV Kalendarum April., decima quarta tibi luna occurrit. Ad inveniendam feriam, sume easdem xxxix et adde eis concurrentes anni illius, id est II, fiunt xxxi. In his quoque adjice regulares IV, et erit omnis summa xxxv; partire per VII. Quinquies enim VII sunt xxxv et nihil remanet, quia septima feria erit luna decima quarta quarto Kal. April., et xv tertio Kalend. April. ipse est dies Dominicus Paschæ, etiam per singulos circuli decemvennales annos. Semper his regularibus et hac ratione annuis epactarum detractis diebus, decimam quartam sine errore reperies lunam, et illis regularibus concurrente numero præscripto junctis. Feriam quoque decimam quartam lunæ reperies, et sic computatis feriis quæ supersunt septimanæ illius, lunæ quoque ætatem crescentis singulis appone diebus, et tum simul locum lunæ et ætatem certissime invenies. Hæc, dilecte comes, proprio argumenta labore descripsi tibi, tu dic quo munere mecum certares hodie, dum talia do tibi sessus.

Enarratio dodrantis et semiunciæ in partibus horarum, per quas lunaris luminis ratio computatur apud scriptores.

FRAGMENTUM.

Unius semper horæ dodrante et semiuncia transmissa, id est, divisio unius horæ spatio in viginti quatuor semiuncias, quia tot sunt semiunciæ in libra plena: iterumque divide viginti quatuor in quatuor, hoc est, quater sex, et ter VI, dodrans dicitur, semel vero quadrans, et hoc est quod ait unius ho-

ræ dodrante, id est, tribus partibus x et octo semiunciis. Quod vero et semiuncia sex reliquarum semiunciarum, ad quadrantem pertinentium unam voluit adjungi dodranti, ut essent XIX semiunciæ, quo æstus Oceani quotidie tardius veniret, tardiusque recederet.